

A hónap könyve

Böszörményi Gyula: Gergő és az álomfogók

Megkezdődött a tanév, a Somogyi-könyvtár gyermekkönyvtárába is visszatértek a kis olvasók. Nekik szól a szeptemberi könyvajánló.

Aki legalább egyszer már járt Kóspallag közelében, a Bagoly-büki-völgyben, a gyalogtúrázók egyik kedvenc kirándulóhelyén, biztos szép emlékekkel gondol vissza a tájra. Most mi is csatlakozzunk képzeletben Gergőhöz és családjához, akik éppen oda tartanak. Boglárka, Gergő édesanyja, meghívót kapott Hódífarok nénétől a Vajásokok, Táltosok, Énekmondók, Sámánok és Egyéb Révülők Találkozójára. A találkozó idejére a völgyet varázslatok zárják le, s csak a meghívott vendégek juthatnak azon át. Azaz lehet, hogy mégsem? S mi minden történhet egy ilyen eseményen, ahol a világ minden részéről jött táltosok, varázslók és majdnem táltosok, éberek és révülők vannak jelen?

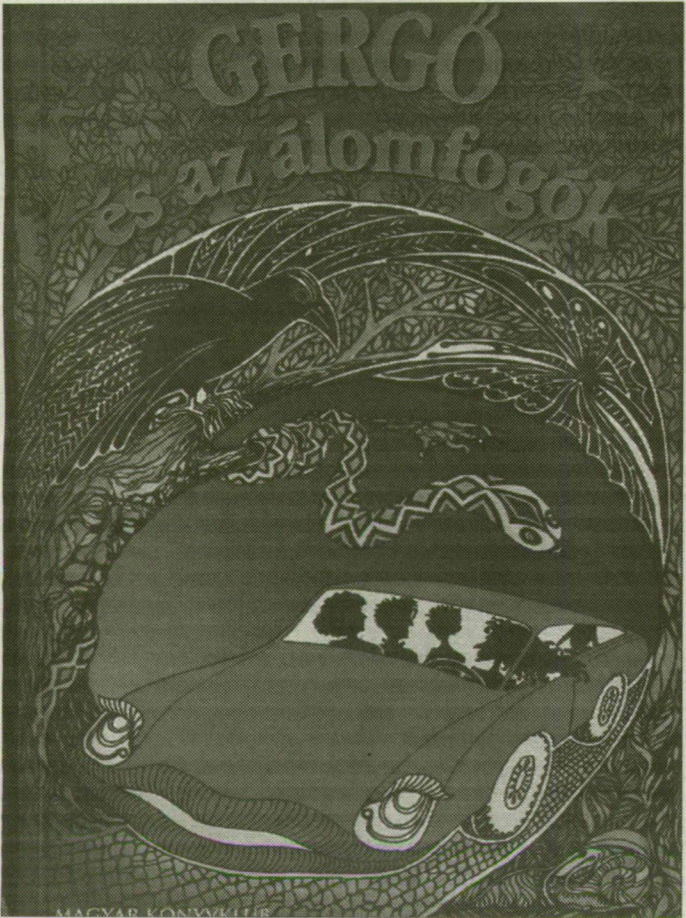
E titokzatos világnak látogatói lehetnek Zsófi és Gergő, a két gyerek, Boglárka és Dénes a szülei, valamint Apollónia, a barátnő. A kis csapatot Tűzpiros, Apollónia öreg, önálló egyéniséggel rendelkező kocsija viszi el a helyszínre.

A völgybe folyamatosan érkeznek a meghívottak, s ahogy az író sorban bemutatja őket, úgy jutunk el a hétköznapi világából a mesék, álmok világába. A történetbe bekapcsolódnak fantáziabeli lények, li-dércek, boszorkányok és vajásokok. A jó és a rossz oldalán egyaránt. Keveredik a fantáziatörténet, a mese és az álom. Ha nem tudjuk, valóság volt-e, amit Gergő átélt vagy nem, az sem baj. A lényeg, hogy eljutottunk egy olyan világba, ahol újra harcba száll egymással a jó és a rossz, s tudjuk, ki melyik oldalon áll. Gergő szembetalálkozik rémál-mával, s segítő szelleme, a kőlyőfarkas segítségével megbirkózik vele, s feloldja azt.

A reklám többek között Harry Potterhez, Micimackóhoz, A kis herceghez hasonlítja a regényt. Mindegyik egyedi és a maga nemében más. Lehet őket kritizálni, szeretni, idézni, elítélni, de az irodalom részei. Én szívesebben hasonlítanám a mai magyar irodalom jelentős alkotásaihoz, tudatosan kerülve a remekmű szót.

Engem a regény megkapott, magával ragadott, elgondolkodtatott. Részben maga a történet, részben a mű olvasása közben felmerülő gondolatok, kapcsolódás saját emlékeimhez.

SZÓTS KATALIN

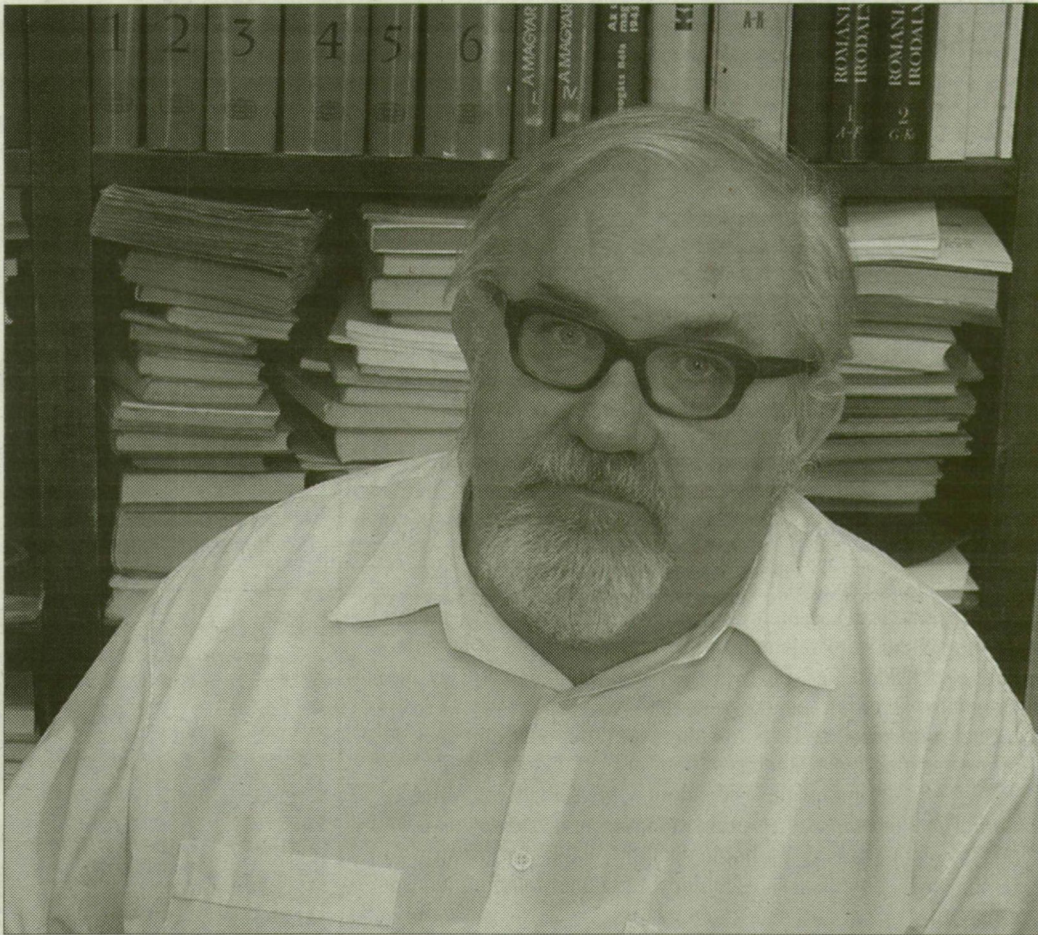
Min dolgozik?

Lengyel András irodalomtörténész

Sok tanulmány, tíz kötet, köztük A modernitás antinómiái című, József Attila-tanulmányokat tartalmazó, Déry-díjjal elismert könyv szerzője, Lengyel András legalább tízféle témán dolgozik egyszerre.

– Rangsor nincs, legfeljebb határidők. Mégis legelsőként az új, már jórészt elkészült József Attila-kötetet említem, amelyben a költő értekező prózáját, tanulmányait elemzem. Tőle származó idézet lesz a könyv címe: „Gondja kél a gondolatban”. A Thalassa című pszichoanalitikai folyóirat számára ugyancsak egy József Attilával kapcsolatos tanulmányt írok, ebben a szegedi pszichoanalitikushoz, Rapaport Samuhoz írt leveleinek egy részét dolgozom fel. Decemberben jelenik meg a szerkesztésben a Forrás című folyóirat József Attila-száma – sorolja Lengyel András a már megkezdett munkákat. A költő műve iránti lankadatlan érdeklődésének okát firtatom, azt mondja, kivételesen sűrű, tömény, koncentrált életmű ez, amely az egész 20. század minden valódi problémáját igen magas intellektuális szinten tartalmazza. Vagyis még hosszú ideig elemzésre méltó témákat szolgáltat a filológusoknak.

– Munkahelyem, a Móra Ferenc Múzeum adja ki az Irodalom- és művészettörténeti tanulmányok című periodikát, ez szerkesztem és részben írom – folytatódik a felsorolás. – Szeged egykori rendőrfőkapitányáról, Móra Ferenc és Juhász Gyula

Munkaköri kötelessége is a szegedi irodalmi hagyományok feldolgozása.

Fotó: Schmidt Andrea

barátjáról, a könyv- és kéziratgyűjtő Szalay Józsefről készíték egy tanulmányt. A bibliofil rendőr egyik Juhász-kötetében például nem kevesebb, mint 18 Juhász-vers kézírata lapult... A szegedi irodalmi hagyományok, személyiségek és értékek feldolgozása tulajdonképpen munkaköri kötelességem, ennek a fo-

lyamatos ténykedésnek most egy Tömörkény István életművéről szóló kötet a következő álmomása, amely az In memoriam sorozatban a Móra-könyvet követi. Írok egy tanulmányt Szeged és Gozdsu Elek címmel. Tervezünk a múzeumban egy irodalomtörténeti állandó kiállítást, ennek a foratókönyvét

csinálok. És mit is még? Készülök. Jövőre nagy jelentőségű évfordulónk lesznek, Bálint Sándoré, továbbá Móra kettős évfordulója. És hetvenesztendő lesz Ilia Mihály és betölti a nyolcvannat Tóth Béla. Mindegyikük jubileumával kapcsolatban sok az elvégzendő feladat.

S. E.

A román és a magyar partner együttműködik

Nincs irigység a határ mentén

További pályázati lehetőségekről és szorosabb együttműködésről tárgyalt a hét végén Makón a Határ Menti Partnerségi Bizottság. A makói és a nagyszentmiklósi kistérség közös érdeke a gazdasági összefogás.

Továbbra is töretlen a jó kapcsolat a makói és a Románia területén lévő nagyszentmiklósi kistérség önkormányzatai között – derült ki a Határ Menti Partnerségi Bizottság hét végén, Magyarországon tartott ülésén, tudtuk meg Buzás Péter polgármestertől. A csaknem öt esztendeje élő együttműködés számos gyümölcse közül a „legértebb” a makói Korona-projekt, amely megvalósulásával csaknem egymilliárd forint összértékű beruházás szolgálatja a határ menti gazdasági fejlődést.

– Nincs irigység a nagyszentmiklósiak részéről amiatt, hogy – bár együttműködve pályáztunk Brüsszelhez – egyelőre mégis csupán a makói kistérség nyert ilyen nagyszámú projektet. Egyébként sem nekik, sem nekünk nem kell attól tartanunk, hogy eredménytelen lesz a bizottság további munkája, hiszen az Európai Unió számára fontos, hogy a határunk túloldalán is negyven-hatvan kilométeres mélységben sikerüljön felzárkóztatni a gazdasági élet szereplőit – fogalmazott a polgármester, aki hozzátette: természetesen mindkét kistérség profitálni fog a másik nyertes pályázataiból.

Makó ugyanaz az antenna a keleti, mint Sopron a nyugati határon, hangsúlyozta Buzás Péter, aki rendkívül bizakodó a kistérségeket jellemző munkanélküliség felszámolásában is.

Kiemelte: az autópálya és az M43-as elkerülő út megvalósulása kézzelfogható eredményeket hozhat a környék településeinek. A megépülő autópályával – a polgármester szerint – meg kell, hogy jelenjen számos nagybefektető.

A bizottsági ülésen szó esett arról is, hogy a Makón megvalósuló pályázati tervek kivitelezése milyen stádiumban áll. Ezek közül kiemelkedő az inkubátorház jelentősége, amely éppen a jövőben betelepülő vállalkozások részére biztosít majd irodát és telephelyet, amellyel azok működési költségeiket csökkenthetik. A polgármester még rámutatott: a kistérségek fejlődésében meg kell különböztetni, hogy mi a települések és mi a kormányzat feladata a gazdaság fejlesztésében.

ILLYÉS SZABOLCS

Hátrányban a kispénzű feltalálók

Mit sem ér az ötlet, ha nem hasznosítják a gyakorlatban

Hátrányban van az a feltaláló, akinek nincs pénze a szabadalmi oltalom elkészítésére, s annak évenkénti felújítására. Gojdár Dezső Vásárhelyen hiába mondhat magának 26 találmányt, bár használja odahaza a prototípusokat, még egyik ötletére sem talált vevőt.

A vásárhelyi Gojdár Dezső sorsa jól példázza, azt, hogy nem elég feltalálni dolgokat, megépíteni a prototípust, mert el is kell tudni adni az ötletet. Első találmányát, az összecukható rotációs kapu ötletét a kényszer hozta, ugyanis a rotátor nem fért bele Zsigulija csomagtartójába. A jelenleg 26 találmány birtokosa leginkább otthon kamatoztatja ötleteit, a kívülről betörhetetlen belülről könnyedén nyitható biztonsági redőnyt, az energiatakarékos prégépet, a motoros és szíjhajtású rokkantkerékpárt, a nulla forint költséggel üzemelő kazánt, a kulcs nélküli pánccsokrénnyel, a dinnye-kapáló gépet és a többieket.

– A szakma szeretete, a tudás fejlesztése és az alkotás öröme egyaránt hajt, ám az eltelt évtizedek alatt nem találtam vevőt az ötleteimre – mondta a feltaláló. – Gépeim prototípusait azonban

már nagyon sokan meg akarták venni, ám azok nem eladók.

Gojdár Dezső különleges garázsát szabadalmi oltalom védte évekken keresztül, ám nem talált rá gyártót, nem lett pénze belőle. Miután pedig nem tudta befizetni a szabadalmi hivatalnak a 160 ezer forintos éves díjat, az oltalom elveszett.

– Nem könnyű megcsinálni már a szabadalmi leírást sem – árulta el. – Volt, hogy nekem nem is sikerült. Szakember kellett hozzá, nem kis pénzért.

Ugyanezzel a problémával szembesült Nagy Zoltán, a vásárhelyi Ötlet Club 13 Egyesület elnöke, aki 12 társával többek között azért hozta létre a civil szervezetet, hogy ezzel is segítse a feltalálók érvényesülését.

– Kilencven százalékuk kispénzű ember, nyugdíjas – fogalmazott az egyesületi elnök. – A feltalálók olyanok, akiknek nincs sok lehetőségük arra, hogy a nagy nyilvánossággal is megismerhessék ötleteiket. A rendszerváltás előtti zárt gazdaságban szívesen fogadták a vállalatok az újításokat. Azóta azonban elsősorban nem az ötletekre, hanem az azok alapján készült termékekre vevők. A szabadalom bejelentéséért is fizetni kell, ám az oltalom fenntartása

az igazán drága, hiszen az évente 80-100-150 ezer forintba is kerülhet, a találmány fajtájától függően. Ezt pedig sokan nem tudják fizetni. Az oltalom törlése után pedig a találmány közkinccsé válik.

A szabadalmi ügyekkel foglalkozó budapesti Pintz és Társai szabadalmi és védjegyiroda szerint senki sem fizetne olyan szabadalomért, amelyiket jogdíj nélkül is meg lehet valósítani. Ezért kell törekedni arra, hogy az oltalom erős legyen, tehát ne lehessen megkerülni, ki játszani. Ez azonban viszonylag magas költséget jelent a feltalálónak.

Magyarországon sok jó megoldás halt már el, mert a kellő forrás hiánya miatt nem kerül időben jó szakember kezébe. A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium – pályázati rendszer keretében – a külföldi szabadalmaztatás teljes költségének 90 százalékáig vissza nem térítendő támogatást nyújt a feltalálónak. Ez azonban a hazai szabadalmi bejelentéshez nem nyújt segítséget. Ráadásul aki profitálni akar a találmányából, annak tisztában kell lennie azzal, hogy hiába szerez rá szabadalmi oltalmat, a találmány értékét csak a piacon elérhető termék vagy licenccdíj adja.

KOROM ANDRÁS

Gojdár Dezső műhelyében.

Fotó: Tésik Attila